

1928 MATI IN GOSPODINJA Št.15.

Počitnice.

Z začetkom tega meseca so dobili otroci izpričevala za konec šolskega leta. Pričele so se velike počitnice, ki trajajo dva meseca. Seveda so te počitnice le za šolarje, da jim ni treba vsak dan k pouku. V naših hišah in družinah pa je zdaj največ dela. Prav je, da je delo in lahko tudi otroke pritegnemo k primernemu delu.

Izkušnja namreč uči, da so bile marsikatero počitnice za marsikaterega otroka usodopolne. Prvi vzrok je bil največ ta, da so bili nezaposleni, brez vsakega dela; star pregovor pa pravi: Lenoba ze mati vseh pregreh.

Tudi počitniški čas naj otroci ne preživljajo brez načrta za kako delo. Ne pretežno, vendar primerno za njihove moči. Drobnost delo, ki ga vrše mesto matere ali za mater, ali v njeno pomoč, jim ne bo pretežavno; še z veseljem ga bodo vršili, ker imajo mater radi.

Marsikatero delo pa bo tudi proč od matere in ne pod njenim nadzorstvom. Takrat naj mati pač dobro premisli, ali naj pošlje otroka k temu delu ali ne. Kdo je tam? Kakšno je delo in v kakšni družbi? Ta in še druga vprašanja naj si mati odgovori, preden pošlje otroka v delo.

Ne gre namreč pri tem, če otrok more to delo izvršiti, mnogo bolj je tu vprašanje, če tisto delo otroka tudi duševno pravilno zaposli. Znano je namreč, da je za otroke med odraslimi klafači zelo nevaren kraj. In ob košnji, ko gospodar spreime v delo najrazličnejše ljudi, se pogosto zgodi, da otroci naberejo prav mnogo v spomin, na čemer potem glodajo tedne in mesece. Ne mislim tu na direktno pohujšanje, saj zadošča že dvoumna beseda, šala, pesem. Take nerazumljene besede otrok nosi s seboj, jih vrta in gloda ob vsaki priliki. Duševno odsoten je, čmeren in siten, če ne še kaj hujšega. — Vse to naj prepreči mati s tem, da ima med počitnicami otroka kar največ pred očmi.

Zelo nevarno je tudi, kar se zdaj prav pogosto zgodi, da gredo otroci na počitnice k sorodnikom ali k tujim ljudem. Navadno vodi pri tem starše misel: imam otroka vsaj za nekaj časa z glave. Če pravijo starši tako, ki imajo prvo skrb in odgovornost za otroke, kaj čuda, če pravijo ljudje, kamor otrok pride: naj se izleta — in ga puste brez vsakega nadzorstva. Tako so otroci popolnoma brez reda, brez nadzorstva in seveda tudi brez molitve in nedeljske božje službe.

Velika nevarnost je tudi kot vedno še prav v počitnicah: slabo čtivo. Ako je otrok trajno pod maternim nadzorstvom, na ta način težje utрпи škodo. Če pa se mati ne briga zanj, pač pade nanjo velika odgovornost.

Važno je tudi seveda, da mati pazi, da se otrok tudi v počitnicah zaveda svojega razmerja do Boga. V tem razmerju pač ni nobenih počitnic. Vsakdanje molitve in nedeljsko sv. mašo mora otrok opraviti brezpogojno in brez izgovora.

Še marsikaj bi bilo navesti, a najglavnejših reči smo se dotekli.

Na vse to misliti in na vse paziti se zdi

morebiti kateri materi preveč in pretežavno. Pomisli pa naj, da od vseh teh stvari zavisi bodočnost otrok; pomisli naj, kaj se pravi imeti pokvarjenega sina, razuzdano hčer, ki je v sramoto družni. Preudari naj, kako bi si morala očitati vse življenje, ako bi z brezskrbno udobnostjo in iz strahu pred ljudmi vse to sama zakrivila.

Skrb in trud, ki ju doprinese v tem oziru za otroke, spadata prav tako k njenim dolžnostim, kakor vse druge.

Grda razvada.

Zadnjič ste priobčili »Kako izbiram otrokom imena«. Izvajanje mi je bilo prav všeč in le želim, da bi ga mladi zakonci in tisti, ki zbirajo imena otrokom, posnemali. Mlada zakonca prebrskata, še predno se oglasi otrok v hiši, neštetokrat imenik v katoliškem koledarju kakor tudi v poljubnem narodnem koledarju in poskušata zvenik imena, ko bosta klicala ljubljenska. Dostikrat imajo pri izbori imena odločilno besedo kake nastopajoče tetke in strički, ki še bolj gledajo na zunanost. Stari, ki bi radi z imenom dali tudi nekaj krščanske vsebine, po navadi nimajo kaj govoriti, zakaj njihovi nazori so prezaostali. V tem oziru smo več ali manj vsi zakonci, ki imamo otroke — tisti, ki jih nočejo imeti so izvzeti — več ali manj grešili ter smo v nadaljnjih slučajih poskusili zmotno popraviti.

In tako slišimo v mestu in predmestjih najrazličnejša krstna imena svetnikov, ki so med nami prav malo znani, o katerih življenju starši kar nič ne vedo — in najbrž tudi krščevalec ne prav dosti. — Večkrat se zgodi, da otroka, ki je krščen na ime kakega bolj znanega katoliškega svetnika, moderni starši ne kličejo s krstnim imenom, temveč mu dajo drugačno ime, ki ne zveni preveč cerkveno.

Otrokom ne katoliških imen! Je premalo narodno, nemoderno in neokusno. Pač pa... Poslušajte! Ni dolgo od tega, ko sem šel po Miklošičevi ulici. Pred menoj sta šli dve dami v najmodernejši obleki in frizuri zatopljene v pogovor. Naenkrat se ena izmed obeh ozre, ustavi in začne vznemirjena gledati okrog sebe, tako, da se je še tovarišica urtavila in ji pomagala iskati. Ker je pa bilo iskanije z očmi brezuspešno, se je prvi dami utrgalo, da je odmevalo po vsej ulici: »Minka! Minka!«

In iznova je zadonelo: »Minka!«

Vsak je moral misliti, da je pogrešila hčerko in tudi jaz sem delil z njo skrb in hkrati mislil na našo Minko, ki tudi rada kam smukne. Nehote sem se ozrl, kje bom ugledal otroka.

Tedaj je pa pridvela velika pasja mrcina in se vzpela po dami, kakor bi jo hotela poljubiti.

»Minka! Minka!«

Torej to je Minka! Otrok z božjim imenom?

Kar razočaran sem bil. Moja hči je Minka, psica te moderne dame je pa tudi Minka. Nevolja in ogorčenje me je prevzelo.

Dama bi bila gotovo zelo ogorčena, ko bi jo bil opomnil, da psicam ne daje imen, kakršne dobivajo pri krstu naši otroci.

Zal pa tista dama s psico ni osamljena. So še slučajji v mestu, ko kličejo živalski prijatelji razne pasje ljubljence s svetniškimi imeni.

Ali ni to odvratno? Otrokom naj bi dajali krščanska imena!

Toda kaj hočemo! Taki so mnogi iz moderne sveta. Otrok nočejo! Za nadomestek rajše negujejo živali. Tudi pri nas se že dogaja, da letajo otroci, katerih dedje so bili verni katoličani, nekrščeni po mestu, namesto otrokom pa dajejo krščanska imena psom. Ogočno je to. Ako nočete imeti otrok, bodite vsaj toliko olikani, da ne boste žalili krščanskih družin, ki dajejo imena svetnikov otrokom in so vsekakor užaljeni, ako slišijo, da drugi svoje pse navajajo na krščanska imena.

Fr. Jaklič.

Šen.

(Dr. Matej Justin.)

Kdor mi je pazno sledil, bo sedaj uganil. Ker ga prenesemo in upraskamo ali udrgnemo s prsti in nohti, se prvič ne bomo praskali in drgnili po nepotrebnem. Prste svojih rok si bomo vedno umivali, če mislimo, da smo prijeli kaj okuženega. In vemo li, poznamo n. pr. na kljuki, da ista ni okužena? Se li vidi na denarju — da ni okužen? Poznaš li, da miza, katero primeš, ni okužena? Ne, ne moreš tega vedeti. Veš da je vsepovsod dosti streptokokov, zato je treba, da si večkrat roke umijemo, vselej z milom in toplo vodo, če le mogoče v tekoči vodi, pod pipo najbolje, kjer vsa nesnaga sproti odteče. Kar v meso in kri naj nam pa preide, da si roke umivamo vedno pred jedjo, da se umijemo predno ležemo spat, da si roke vedno peremo, če smo čistili kaj onesnaženega in da se ranic sploh ne dotikamo s prsti in da ranice in srbeže obravnavamo z največjo skrbjo in čistoto.

In kako naj delamo, če zapazimo na sebi šen? Najprvo treba zdravnika obvestiti. Imamo v novejši dobi injekcije zoper te razne vrste streptokokov, nekiterum, ki se ubrizga pod kožo. Če se ta injekcija izvrši v prvih treh dneh, se bolezen prikrajša jako občutno. Mesto, da bi ležal 14 ali več dni, si v 3—4 dneh že brez vročine, šen se uniči in ne more naprej. Zato je važno, da pokličete takoj zdravnika, ki je vešč temu delu. Če javite to prepozno, vam injekcija bo več koristila. Na mojem oddelku smo v teh injekcijah imeli lepe uspehe. Po pravočasno izvršeni injekciji je bolnik v 3 dneh bil skoro zdrav. Ko nam je pateruma zmanjkalo, pa so bolniki ležali vsi 14 in več dni, predno so bili zopet na nogah.

Tudi vnetje ledvic in dolgotrajno notranje gnojenje na kakem drugem delu telesa lahko nastopi kot posledica šena. Vse to nas opominja, da takoj pokličemo zdravnika, ki

bo nudil prvo in pravo pomoč. Če pa to ni mogoče, potem obkl. dke z mlačno svinčeno vodo, vsake ¼ ure, noč in dan v začetku bolezni; morda, morda se ustavi ves razvoj. To mora vsak vedeti o šenu. Smatral sem za potrebno, da sem napisal nekaj o tej nevarni bolezni. Saj sem videl, koliko napak se je storilo v tem oziru in to ne v dobrobit bolnika. (Konec.)

Dr. T. R.:

O zdravljenju in zdravnikih.

Najprvo si moramo biti na jasnem, kakšne so naloge zdravnika in kako daleč sega njegova zdravilna moč.

Zdravnik ima v glavnem dve nalogi: zdrave čuvati pred boleznijo in bolne rešiti bolezni. Naši ljudje vedo večinoma le za drugo nalogo. Toda kakor tudi se čudno sliši, res je pa le, da je za zdravnika in za človeštvo čuvanjanje nad zdravjem važnejše in hvaležnejša naloga kot pa zdravljenje bolnih. Posamezniku seveda strašno ugaja, če vidi, da ga je zdravnik tako rekoč z eno samo kretnjo rešil bolečin, ki mu jih je povzročila spahnjena roka ali pa da mu je s par kapljicami neklih zdravil pregnal silne krče, ki so ga grizli po trebuhu.

Ni še dolgo tega, kar so ljudje v masah umirali od kužnih bolezni kot so koze, tifus, kolera, koga in druge. Danes so te bolezni skoro neznane. Zakaj? So morda same od sebe prenehale? Jih znajo zdravniki morda bolje zdraviti kot nekdaj? Ne — to je uspeh tihega, lajkim nevidnega, desetletja obsegajočega dela zdravnikov, ki so iznašli pota in sredstva, kako zdrave ljudi zavarovati pred kužnimi boleznimi. To je največji uspeh, ki so ga kadarkoli dosegli zdravniki. Nasprotno so uspehi, ki jih zdravniki dosegajo pri zdravljenju nekaterih bolezni, često jako pomanjkljivi. Moramo si namreč biti svestni, da je žal le preveč takih bolezni, ki jim zdravniki vsaj zaenkrat še ne morejo do živega. Zato je in ostane glavna naloga zdravnika čuvati zdravje, ne pa zdraviti bolezni. Toda nele zdravnik — tudi lajik si mora biti v tej stvari na jasnem.

»Naj mar zdravi hodimo k zdravniku?« — boste vprašali. Stvar je sledeča. Če se začne podirati hiša na enem oglu, ne bo nihče tako nespamet, da bi čakal, dokler ne bodo od hiše štrlele proti nebu samo še žalostne ruševine, nego bo šel k zidarju in ga naprosil, da mu hišo pravočasno popravi. Tako je s hišo in tako je z drugimi stvarmi, samo z ljudmi je pogosto drugače. Koliko žalostnih ruševin, koliko povsem shiranih bolnikov najde človek med ljudstvom in če jih vpraša kako in kaj, zve od njih, da so se šele pred kratkim začeli pravilno zdraviti ali pa sploh še ne. Prva zapoved je torej: pojdi k zdravniku

pravočasno! Mnogo je bolezni, ki se v prvem početku sigurno dajo izlečiti, ki jim pa v kasnejšem štadiju ni nobene pomoči tako n. pr. jetika, rak in še mnogo drugih.

Drugo: Zdravila, ki jih dobiš od zdravnika, so gotovo važen pripomoček k ozdravljenju. Zato jih redno in vztrajno jemljil. Zavedaj se pa, da so zdravila samo eden od številnih pripomočkov, da se je treba razen tega točno ravnati po zdravnikovih navodilih, privoščiti telesu počitka in dobre hrane, izogibati se vseh škodljivih vplivov, ki so dovedli do obolenja itd.

Tretje: Ne menjaj brez potrebe zdravnik. Vedi, da tudi najboljši zdravnik često ne more najti na prvi mah vzroka bolezni in sredstev, da jo premaga ter da je za marsikatero bolezen treba mnogo časa in mnogo potrpljenja tako s strani zdravnika kot bolnika.

Četrto: Pod nobenim pogojem ne hodi k mazačem. Ne poznam človeka, ki bil tako nespamet, da bi šel obleko meriti k čevljarju, mnogo jih je pa, ki hodijo svoje telo zdraviti k ljudem, ki o zdravljenju niti pojma nimajo.

Peto: Zavedaj se, da je mnogo bolezni, ki zanje ne poznamo zdravil. Bolje je skrbeti, da skedenj ne začne goreti, nego skedenj gasiti, ko že enkrat gori. Naj ti bo torej zdravnik svetovalec k dobremu zdravju in tudi ti sam se v prostem času pozanimaj za domače zdravstvene razmere. Opazuj, kako žive ljudje krog tebe, posnemaj jih v dobrem in izogibaj se slabega. Vzemi v roke koristno knjigo, čitaj poljudne razprave o zdravju in žrtvij včasih kak dinar za nego zdravlja. Za vse to je, hvala Bogu, potreba več dobre volje nego denarja. Narava sama razpolaga s številnimi cenenimi sredstvi, ki nam čuvajo zdravje. Treba samo, da se jih z razumevanjem in ljubeznijo poslužimo. O tem pa prihodnjic.

Bela lilija.

Za časa cvetja te prekrasne cvetice je cel vrt prepojen z močnim, prijetnim duhom. Za v sobo je ta vonj pretežek in premočan, a na odprtem vrtu te ta vonj prijetno objame.

Bela lilija ali limbar odpre svoje cvetne čaše navadno za praznik sv. Alojzija, 21. junija. Sv. Alojzij, varuh nedolžnosti. A lilija znak te prelepe čednosti. Letošnja ne navadno mrzla spomlad je zakasnila za cel teden razcvetlost te prelepe cvetice. Suša in huda vročina zadnjih dni pa sta pospešili razvoj cvetja. Lilija cvete enkrat na leto. Doba cvetja traja kake 14 dni. Lilija zraste za meter visoko. Vrh stebila ima kelihu podobne, čisto bele cvetove. Število teh cvetov na posameznem stebelu je zelo različno. Prav močno steblo nosi do 12 cvetnih kelihov, slabotno steblo pa le 3—4 cvetove.

Bela lilija spada v vrsto čebulnic. Pri nas so vsepovsod udomačene, saj si ne moremo misliti vrta brez te lepe cvetice. Ljubi gnojno dobro zrahljano zemljo. Razmnožuje se z razdeljevanjem čebul in sicer lahko takoj ko odcvete, najkasneje pa koncem avgusta. Spomladi presajene lilije ne cveto tisto leto. V gnojni, dobro obdelani zemlji se čebule hitro množe, zato jih moramo vsako četrto ali peto leto razredčiti in pre-

saditi. Prestarim, nepresajenim cveticam opešajo pogosto stisnjene čebule in slabé ali pa tudi nič ne cveto. Ko spomladi okopavamo lilije, je treba velike pazljivosti, da ne ranimo z matičico čebulnate korenine. Ranjena korenina si sicer polagoma opomore, a ne cvete listo leto.

Lilija ima poleg prelepega cvetja in močnega vonja v sebi tudi zdravilno moč. Iz cvetja se napravljajo lilijino olje, ki je neprekosljivo zdravilo za opekline. V špirtu namočeno cvetje je zdravilno in lepotično sredstvo.

Lilijino olje napravljamo iz cvetja in iz stebila. V ta namen razrežemo celo lilijo, jo denemo v stekleno posodo; najboljšo so steklenice, ki jih rabimo za ukuhanje sadja. Do polovice steklenice natlačimo razrezane lilije, nalijemo nato dobrega laškega olja, zavežemo steklenico in postavimo za 14 dni na sonce, da se prekuha ob solnčni toploti. Za opekline je tako olje hladilo in zdravilo. — Ravno tako napravimo iz cele lilije zdravilno in lepotično sredstvo s tem razločkom, da nalijemo dobrega špirta namesto olja na v steklenice narezano cvetje in steblo. Kuhamo istotako kakih 14 dni na soncu. Kot lepotično sredstvo rabimo to tekočino pri umivanju obraza. Par kapljic zadostuje za umivanje. Koža postane lepo gladka, nežna in sveža.

Na ustnih se nam radi preklanja, bolnega želodca ali pa tudi, če pijemo iz umazanega kozarca, izpuste mehurčki, ki se zelo neprijetni in ki tudi precej bole. Če jih takoj, ko začutimo pečenje, razdrgnjemo s krpico, namočeno v lijnem špirtu, se hitro ozdravijo in posuše, drugače pa nas nadlegujejo do 10 dni ali tudi še več. Tudi za druge izpuščaje po obrazu je lilijin špirt dobro zdravilo.

Druge lilije so navadno rumene barve in so zgodnje in pozne. Trajnice so vse lilije in tudi proti mrazu niso občutljive. Pokrite z gnojem, prezime brez škode na vrti n gredi. Poleg lilij čebulnic so tudi še lilije s koreniko. — K zgodnjim lilijam spadajo: zlati klobuk ali kraljevska lilija, ki cvete že v začetku aprila. Razlikuje se od drugih v tem, da ima dolgi viseče rumeno cvetje. V vrsto čebulnic spada tudi pegasta lilija, ki zgodaj cvete. K lilijam korenikom spada rumena lilija; ima košato zelenje, dolgo steblo z rumenim cvetom. Poleg te je še bledežolta lilija enodnevnica, s košatim zelenjem in cvetjem, ki vsak cvet traja le en dan. Cvete dolgo, ker ovenele nadomešča bogata zaloga velikega cvetja. Tudi lilije korenike se razmnožujejo z razdeljevanjem korenin in sicer takoj, ko odcveto, ali pa v mesecu avgustu.

Vse lilije so lepe, a bele ne doseže nobena. Bela je in ostane kraljica med lilijami.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švit. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Detelina
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obrokel
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezenju brezplačno.
Veletna garancija.

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z našimi stroški pripravi izvrstno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 4.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kane slonva, Ljubljana in drogeriji Wolfram n. sl. M. Kane, Maribor. — Tudi letos kupujemo lipovo cvetje.

Kako jemmo sveže sadje.

Pri nas se sadje kot živilo še vse premalo ceni. Koliko je še ljudi, zlasti med narodom po deželi, ki še dandanes mislijo, da je sadje samo za otroke, pa za mošt, ali pa celo samo za prodaj. To so pa jako napačna naziranja. Ali ni sadje še od narave določeno predvsem za hrano v presnem stanju? Kje imate živilo, ki bi bilo takoj z rastline ne samo užitno, ampak tudi tako okusno, krepčilno in kolikor toliko redilno kakor je sadje, najsi bo kateregakoli plemena? Seveda, tako redilno ni kakor krompir, kruh, meso in druga živila, katerih glavne sestavine so škrob in beljakovina. Teh snovi ima sadje prav malo. Zato ima pa sladkor, ki je istotako važna snov za prehrano našega organizma. Poleg tega ima pa sadje še mnogo drugih snovi, ki učinkujejo naravnost zdravilno na razvoj in delovanje raznih organov našega telesa. Posebno važna je sadna kislina in pa rudniške snovi, ki jih nima nobeno drugo živilo v taki obliki kakor naša sadja.

Uživanje svežega sadja ima pa seveda le tedaj tako dober učinek na naše telo, ako ga uživamo zmerno in se ogibamo vseh nevarnosti, ki so združene z vsako sirovo hrano. Pri uživanju sadja bi bilo uvaževati posebno sledeča pravila:

Za sveže uživanje je samo popolnoma zrelo sadje. Nezrelo sadje je za vsakogar škodljivo, ker nerazvita sadna kislina slabo učinkuje na naša prebavila, zlasti če niso popolnoma v redu in pri otrokih. Tudi močno nagnito piškavo ali kako drugače pokvarjeno sadje ni prida.

Preden sadje ješ, ga temeljito operi. Posebno potrebno vode je sadje, ki ga kupiš in ki je šlo še skozi mnogo rok. Pa tudi sadje, ki ga pobiraš po umazanih tleh po potih, cestah itd., je treba umiti, preden ga jemmo ali damo otrokom.

Preveč sadja naenkrat je vedno škodljivo. Le kdor uživa sadje po malem, zmerno ga dobro prežveči, ima od njega pravo korist. Kdor se sadja hitro naje, da ga tišči, bo imel najmanj neprilike v prebavilih, lahko pa tudi nevarno zbolj; zlasti ob hudi vročini moramo biti previdni pri uživanju.

Nikdar ne pij vode na sadje, pa najsi bo kakršnokoli. Dogodili so se že smrtni slučaj pri ljudeh, ki so se najedli črešenj in se takoj na to napili vode. Tu je treba pazljivosti zlasti pri otrokih, ki imajo grdo navado, da vsako jed zalivajo z vodo.

Na prebavilih bolehajoči morajo biti posebno previdni pri uživanju svežega sadja. Ob času, ko razsaja griza, je treba pa še posebne pazljivosti. Ni sicer res, da bi sadje povzročilo grizo, toda nekaj zveze pa ima vendarle s to strašno boleznijo. Kdor uživa mnogo sadja, pa ne pazi na to, če je zrelo in snažno, greši v dveh ozirih: Prvič slabi prebavila, da so bolj dovzetna za bolezen, drugič pa bolezen naravnost lahko naleze po nesnažnem sadju.

Komur ne prija sveže sadje, naj uživa pečeno ali praženo. Tako sadje je neprijetno boljše nego kuhano in osladkano. Prav posebno priporočajo na dobrem olju praženo sadje, zlasti velja to za jabolka in hruške.

Kuhinja.

Cellophon (izgovori celofon) ali steklena koža se imenuje najnovejši papir za zavezovanje sadnih konserv. Ta papir toplo priporočamo vsaki gospodinjji. S tem papirjem zavezano sadje se ne pokvari in ostane dobro ohranjeno celo leto (o lastni preizkušnji). Ta papir se dobi pri brezalkoholni produkciji, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Stane 10 Din in zadostuje za 32 kozarcev. Natančno navodilo, kako treba ta papir rabiti, čitaš na ovitku.

Kompot iz češpelj in jabolk. Kuhaj v pol litru vode 40 dkg sladkorja (10—12 minut). Nato prideni kuhanemu sladkorju pol kilograma na krlhje zrezanih jabolk (ki jim seveda odstrani iz srede peške). Ko vro 10 minut, prideni 1 kg olupljenih češpelj. Da se češplje lažje olupijo, jih poprej popari z vrelo vodo. Kuhaj oboje skupaj, ko si narahlo mešala, še deset minut. Nazadnje prideni en in pol grama salicila ter napolni kozarce še z gorkim sadjem. Ko se ohladi, potresi vsak kozarec po vrhu s salicilnim praškom, zaveži s celofonom in shrani na suhem.

Mezga iz češpelj in jabolk. Operi en kilogram češpelj, jih odcedi, olupi in odstrani košice. Stresi češplje v kozo in jih med vednim mešanjem kuhaj dve uri. Prideni en četrt kilograma pretlačenih jabolk, soka iz pol limone in pol kilograma sladkorja. Kuhaj vse skupaj še pol ure. Kuhano mezgo zlij gorko v ogrete kozarce in ko se mezga ohladi, jo potresi po vrhu s salicilnim praškom in zaveži s celofonom.

Jabolčni želé iz nezrelih jabolk. Jabolka še nezrela lahko porabiš za izvrsten želé. Jabolka operi, obriši, jim odstrani gnilobo in jih zreži na krlhje; odstrani tudi peške in muhe. Stresi krlhje v skledo in nalij nanje toliko vode, da se lahko kuhajo. Kuhaj jih počasi, da se ne razkuhajo. Nato odcedi in precedi sok, ga zmeri in deni v kotliček za en liter soka 40—50 dkg sladkorja, ki ga polij s tremi desetinkami vode (približno en četrt litra) ter ga pusti, da vre in postane gost in bel kakor kaša. Nato sladkor odmakni ter zlij pre-

cejeni sok in mešaj toliko časa, da se sladkor nikjer ne bo držal kotličca. Potem pa porini kotliček nazaj na vroče ognjišče, da bo med večkratnim mešanjem hitro in neprestano vrelo toliko časa, da se kapljica, ki jo deneš na krožnik, ko je ohlajena, strdi. Tako pripravljeno želé zlij še vročega v ogrete kozarce. Drugi dan želé po vrhu potresi s salicilom in zaveži s celofanom.

Mezga iz hrušk. Dobre mehke hruške olupi in razreži na krlhje, odstrani jim muhe, peclje in peške. Stresi jih v kozo in jim prilij nekoliko vinskega mošta; kuhaj med večkratnim mešanjem pol ure. Nato prideni za en kg hrušk 30—40 dkg kristalnega sladkorja in kuhaj še kake pol ure, da se mezga zgosti. Še gorko mezgo ali marmelado zlij v gorke kozarce in drugi dan potresi vsaki kozarec s salicilnim praškom (ki ga dobiš v lekarni) in zaveži s celofonom.

Kmetijsko-gospodinjjski tečaj.

Kakor vsako jesen in zimo bo tudi letos prirejala Slov. orliška zveza gospodinjjske tečaje povsod, kjer jih bo kako naše društvo, bodisi orliški krožek, ali deklška zveza, ali prosvetno ali izobraževalno društvo ali Marijina družba želela. V tak 10 tedenski kmetijsko-gospodarski tečaj je lahko sprejetih 10 tečajnic, ki se v tečaju nauče vseh gospodinjjskih del in slišijo predavanja o vseh v gospodinjstvu spadajočih stvareh. Vsa nadaljnja pojasnila dobe društva, ki bi želela tak tečaj, pri Slovenski orliški zvezi v Ljubljani, Ljudski dom. — Upamo, da se bo tudi za prihodnjo sezijo pojavilo prav mnogo društev za te koristne gospodinjjske tečaje. Gospodinjjska izobrazba je za slovensko ženo in dekle nujno potrebna; zato naj se prav kmalu odločijo za tečaje, da jih more Orliška zveza s 1. oktobrom takoj začeti.

Jezik ima korenine v srcu; kaj naj jezik govori, mora srce prej pretehtati. (Sv. Bernard.)

Velika ovira za vzgojo je, če oče in mati nista edina pri vzgoji otrok. (Alban Stolz.)

Pri žrebanju I. razreda tekočega kola državne razredne loterije

je zadela štev. 45.165, kupljena pri

Zadružni gospodarski banki

v Ljubljani

Din 80.000.—

Za naše male

Mak.

V davnih, davnih časih je živel v neki vasi lončar s svojo ženo. Imela sta lepo hčer Moniko, ki jo je imelo vse rado. Kdor jo je le videl, je bil za dalje časa dober, da niti ni mogel kaj hudega narediti.

Ko je odrasla, jo je snubil mladi mlinar, najbogatejši vaški fant. O njegovi materi so si šepetali ljudje, da je čarovnica, ter da je tudi zakrivila naglo smrt Monikine matere.

Monika pa ni hotela nič vedeti o mladem mlinarju. Stara mlinarica ga je hvalila na vse pretege, a ni našla pri Moniki odmeva. Monika je vedno mislila na lepega godca, ki je odšel na vojno. On je tako lepo igral in prepeval, da je vsakdo, ki ga je slišal, pozabil vse svoje skrbi in težave. Monika je čakala godca, a on se ni vrnil. Stara čarovnica je nadlegovala Moniko, naj vzame njenega sina, češ da je brala v vetru, oblakih in igralnih kartah, da je godce že mrtev. Vendar je Monika ostala zvesta svojim ljubezni.

Preteklo je več let. Nekega lepega poletnega večera se je sprehajala Monika po polju. Kar stopi iz visoke rži mladi mlinar pred njo in jo hoče poljubiti. Monika ga udari močno po obrazu, da se mu vlije iz nosa kri. Mlinar je klicah svojo mater na pomoč.

V tistem trenutku skoči stara čarovnica izza hruške, kjer je bila skrita. Monika še prestrašeno ogleduje svojo okrvavljeno roko, ko zakliče čarovnica: »Prevzetna deklica. Ostani vso večnost rdeča od krvi mojeg sina! Tu med ržjo boš rastla kot plevel in tvoja lepota naj traja le par dni in nato se boš osula. Pri teh besedah je delala jezna čarovnica skrivna znamenja, mrmrala neke čarovniške besede, trikrat izpljunila in Monika se je izpremenila v mak.

Mirko Kunčič:

Otroci love kresnice.

»Kresničica zlata postoj, didl daj, povej: kje so vrata, ki vodijo v raj?«
Kresničica zlata visoko zleti, se deci poročni takole smeji:

»Aj, dečica, aj, kdor misli na raj — naj Bogu, ne meni, se priporoči!«

Spoštuj očeta in mater!

Kaj naj se igramo.

Oddajam stanovanje na moji desnici.

Na pokošenem sadnem vrtu, kjer so drevesa blizu drugo poleg drugega, je posebno pripravno za to igro. Podobna je precej igri »Kje se škarjice brusijo?« le, da je treba še na nekaj drugega paziti kot na prazen prostor ob drevesu.

Igralci in igralka zamenjajo imena; deček dobi dekliško ime, deklica pa deško. Voditelj ali voditeljica igre sporazumno z igralci določi imena. N. pr. Anica je odslej Nacek, Tone pa je Tilka. I. t. d. Imena razdeli samo enkrat; zato mora vsak prav dobro paziti, da si novo ime dobro zapomni.

Dreves mora biti eno več, kot je igralcev.

Oni igralec, kateremu je na desni odvisno drevo, zakliče: »Oddajam stanovanje na svoji desnici, Nacek!« Takoj mora Anica vedeti, da je to njeno ime in mora steči k ponudenemu drevesu. S tem pa se sprazni njeno stojišče. Torej mora zopet oni, ki mu je na desni prosto drevo, razglasiti: »Oddajam stanovanje na svoji desnici, n. pr. Tilka!« Takoj mora Tone vedeti, da je to njegovo ime in mora skočiti k prazenemu drevesu. S tem se izprazni njegovo mesto, ki ga mora zopet oni, ki je poleg, razglasiti.

Tako se igra nadaljuje, dokler je igralcem všeč.

Vsak, kdor ne opazi takoj, da je drevo na njegovi desni prosto, ali, da se ne more spomniti imena tistega, ki bi mu rad stanovanje oddal, ali kdor na novo ime ne sliši, mora dati nekaj v poročstvo.

Vsa poročstva se na koncu odkupijo z običajnimi kaznimi.

Tudi vi bi jokali.

Učiteljica je razlagala otrokom zgodbo o izgubljenem sinu. »In ko se je izgubljeni sin končno vrnil v očetovo hišo, je padel pred očeta na obraz ter bridko jokal. No, Minka tam zadaj, povej nam, zakaj je vendar jokal?«

Minka: »Gospodična, jaz mislim, da bi tudi vi jokali, če bi padli na nos.«

Kraljestvo metuljkov.

Glejte jih, danes nam pa že hočejo pokazati, kar so se od zadnjic naučili! Kako ti lete in se zibljejo po zraku! — Ali ste kaj opazovali, kateri metuljčki so se prvi pojavili to pomlad? Pri nas, na ljubljanskem polju, so se pokazali prvi belini in citrončki. Saj veste, kateri so belini; beli so

Kako so še boječi! Ne upajo se spustiti v popoln polet, ker se boje, da ne bi popadali globoko dol na zemljo. Ta-le veliki belin kar črno gleda od samega strahu. Onale dva se držita skupaj, da ne izgubita ravnotežja, ker sicer bi gotovo oba padla v globočino. Saj vidite, kako visoko letata.

in zato jim tako pravimo. Belini, kaj-ne, pa so dvojne vrste: kapusov belin in glogov belin. Le pogledajte ta dva braca, tako sta si podobna, ko tam-le letata po zelniku! Citrončki pa so rumeni in imajo na krilih po dve rdeči pike. — S tem ste spoznali metuljčke, ki se vam tu predstavljajo. Zdaj si jih pa še bolj natančno ogledjmo!

Citronček in belinček tu prav pred nami pa sta se prav kar razšla, da vsak izmed njiju poskusi svojo srečo.

Ko našim malim prijateljčkom želimo srečen pot v novo življenje, smo pa že kar radovedni, kaj nam bo prinesla prihodnja slika.